

Nr 30.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utbyggnad av lantbruks-, veterinär- och skogshögskolorna m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

I årets statsverksproposition (IX H. T. p. 12, 38 och 123) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på särskild proposition i ämnet upptaga anslagen till lantbruks-, veterinär- och skogshögskolorna med allenast beräknade belopp.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 27 februari 1948 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 177, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

1) antaga av chefen för jordbruksdepartementet framlagt principprogram för upprustning av lantbruks-, veterinär- och skogshögskolorna samt statens skogsforskningsinstitut att träda i kraft från och med den 1 juli 1949;

2) godkänna ändrad avlöningsstat för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1948/49;

3) å riksstaten för budgetåret 1948/49 under nionde huvudtiteln anvisa

- a) till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Avlöningar* ett *förlagsanslag* av 1 980 500 kronor;
- b) till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Omkostnader* ett *förlagsanslag* av 394 600 kronor;
- c) till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Materiel m. m.* ett *reservationsanslag* av 331 100 kronor;
- d) till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Bokinköp och bokbindning* för högskolans bibliotek ett *reservationsanslag* av 25 000 kronor;
- e) Till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Stipendier* ett *anslag* av 23 500 kronor;
- f) till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Underhåll av byggnader m. m.* ett *reservationsanslag* av 27 000 kronor;
- g) till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Inredning och utrustning* ett *reservationsanslag* av 193 400 kronor;
- h) till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Särskilda undersökningar* ett *reservationsanslag* av 145 000 kronor;
- i) till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Avkastningsbedömning rörande avelssvin* ett *anslag* av 44 800 kronor;
- j) till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Bidrag till lokala gödslings-, sort- och ogräsförsök m. m.* ett *anslag* av 89 000 kronor;

- k) till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Bidrag till fast försöksverksamhet vid statsunderstödda lantbruks- och lantmannaskolor* ett anslag av 22 000 kronor;
- l) till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Kostnader för specialkurs för utbildande av maskinkonsulenter* ett reservationsanslag av 28 600 kronor;
- 4) godkänna ändrad avlöningsstat för veterinärhögskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1948/49;
- 5) å riksstaten för budgetåret 1948/49 under nionde huvudtiteln anvisa
- a) till *Veterinärhögskolan: Avlöningar* ett förslagsanslag av 955 600 kronor;
- b) till *Veterinärhögskolan: Omkostnader* ett förslagsanslag av 159 000 kronor;
- c) till *Veterinärhögskolan: Materiel m. m.* ett reservationsanslag av 72 200 kronor;
- d) till *Veterinärhögskolan: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek* ett reservationsanslag av 5 500 kronor;
- e) till *Veterinärhögskolan: Stipendier* ett anslag av 6 000 kronor;
- f) till *Veterinärhögskolan: Inredning och utrustning* ett reservationsanslag av 2 000 kronor;
- 6) godkänna ändrad avlöningsstat för skogshögskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1948/49;
- 7) å riksstaten för budgetåret 1948/49 under nionde huvudtiteln anvisa
- a) till *Skogshögskolan: Avlöningar* ett förslagsanslag av 365 900 kronor;
- b) till *Skogshögskolan: Omkostnader* ett förslagsanslag av 116 400 kronor;
- c) till *Skogshögskolan: Materiel m. m.* ett reservationsanslag av 500 kronor;
- d) till *Skogshögskolan: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek* ett reservationsanslag av 8 500 kronor;
- e) till *Skogshögskolan: Stipendier* ett anslag av 15 000 kronor;
- f) till *Skogshögskolan: Inredning och utrustning* ett reservationsanslag av 1 000 kronor.

Vidare har utskottet i detta sammanhang till behandling förehåft tretton inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade motioner (s. 17—18).

Sammanfattning.

För tillgodoseende av utvecklingens krav beträffande forskning och högre undervisning inom jordbrukets och skogsbrukets område föreslås, att riksdagen godkänner en plan för upprustning och utbyggnad av jordbrukets högskolor avsedd att träda i kraft den 1 juli 1949 och innebärande bland annat en förstärkning av de vetenskapliga befattningarna vid lantbruks-, veterinär- och skogshögskolorna samt vid statens skogsforskningsinstitut. I samband därmed framläggas även vissa förslag angående inträdesfordringar, undervisningens anordnande m. m. vid här ifrågakvarande fackhögskolor.

I syfte att få till stånd ett fast organiserat samarbete mellan lantbruks-

veterinär- och skogshögskolorna och dem närstående forsknings- och försöksinstitutioner föreslås inrättande av en samarbetsnämnd, bestående av representanter för nämnda högskolor samt statens växtskyddsanstalt, statens veterinärmedicinska anstalt och statens skogsforskningsinstitut.

För att fylla behovet av en utvidgad högre undervisning rörande jordbrukets mekanisering föreslås anordnande av en särskild maskinteknisk studielinje vid lantbrukshögskolan. För studerande vid lantbrukshögskolan, som önska särskild specialiserad utbildning, övervägs införande av en mera specialiserad examen än agronomexamen.

Lantbrukshögskolans personella resurser föreslås i första hand förstärkta genom inrättande av tre nya professorer, nämligen i marknadslära, växtsjukdomslära och organisk kemi. En betydande förstärkning av högskolans olika institutioner avses därjämte ske genom inrättande av sammanlagt nio laboratorstjänster i lönegrad Ca 29 och ökning av antalet docentstipendier.

Vid veterinärhögskolan avses tre nya professorer skola inrättas nämligen i medicin för idisslare, farmakologi och födoämneshygien, varjämte högskolan tillföres ytterligare fem laboratorbefattningar. Vidare föreslås införande av docentstipendier.

Den nuvarande professuren i skogsteknologi vid skogshögskolan föreslås ombildad till en professur i virkeslära, samtidigt som en särskild avdelning för arbetslära inrättas vid statens skogsforskningsinstitut, varvid avdelningsföreståndaren i arbetslära vid forskningsinstitutet även skall svara för undervisningen i detta ämne vid högskolan. Professorn i virkeslära vid högskolan skall å andra sidan biträda vid forskningsinstitutets arbeten, då så påfordras. Vid skogshögskolans avdelning för skogszoologi föreslås den nuvarande laboratorbefattningen ombildad till professur. Därjämte förordas att en laboratorbefattning inrättas å skogshögskolans avdelning för skogsskötsel. I samband med införande av disputationsrätt vid skogshögskolan avses ytterligare två docentstipendier skola inrättas.

Vid skogsforskningsinstitutet föreslås vidare att den nuvarande försöksledartjänsten vid statistiska avdelningen ombildas till en föreståndarbefattning. Slutligen har det ansetts erforderligt att utrusta skogsforskningsinstitutets föreslagna nya avdelning för arbetslära med en försöksledartjänst och att inrätta en försöksledartjänst för ledningen av institutets kontor för matematisk statistik.

Inledning.

Genom beslut den 29 november 1946 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för jordbruksdepartementet att tillkalla åtta utredningsmän för att i enlighet med uppdragna riktlinjer verkställa utredning rörande den framtida utvecklingen och omfattningen av högskolorna på jordbrukets och skogsbrukets område.

Med stöd av detta bemyndigande tillkallades såsom utredningsmän landshövdingen, dåvarande statssekreteraren i jordbruksdepartementet B. A. Fal-

lenius, tillika ordförande, samt föreståndaren för statens veterinärmedicinska anstalt, professorn A. Hjärre, överdirektören i domänstyrelsen, därvarande överjägmästaren E. W. Höjer, ledamoten av riksdagens andra kammare, skogsarbetaren J. S. Jonsson i Järvsand, professorn vid universitetet i Uppsala J. B. E. Melin, ledamoten av riksdagens andra kammare, lantbrukaren B. S. B:son Norup i Knislinge, byråchefen i statens livsmedelskommission K. H. Olsson samt professorn E. Å. Åkerman i Svalöv. Sedermera tillkallades rektorn vid lantmannaskolan å Högalid, agronomen K. O. E. Rydå i Smedby att såsom expert biträda utredningsmännen.

Utredningsmännen, vilka antagit benämningen 1946 års högskoleutredning, ha den 17 november 1947 avgivit betänkande med förslag angående utbyggnad av lantbruks-, skogs- och veterinärhögskolorna (SOU 1947: 67).

Över betänkandet ha utlåtanden avgivits av statskontoret, riksräkenskapsverket, styrelsen för lantbrukshögskolan efter hörande av lärarrådet och studentkåren, styrelsen för veterinärhögskolan efter hörande av lärarrådet och veterinärmedicinska föreningen, styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut efter hörande av lärarrådet och studentkåren, lantbruksstyrelsen, domänstyrelsen, skogsstyrelsen, veterinärstyrelsen, lantbruksakademien, jordbrukets forskningråd, universitetskanslern, statens lönenämnd, styrelserna för statens växtskyddsanstalt, statens veterinärmedicinska anstalt, Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut och jordbrukstekniska institutet, styrelserna för Bjärka-Säby och Klagstorps lantbruksskolor, styrelserna för Jälla, Högsby, Vilans, Önnestads, Uddetorps och Nordviks lantmannaskolor, styrelsen för Svenska vall- och mosskultur-föreningen, Sveriges utsädesförening, Sveriges lantbruksförbund, Riksförbundet landsbygdens folk, Sveriges agronom- och lantbrukslärarförbund, Svenska veterinärläkarföreningen, Sveriges yngre veterinärers förening, Svenska veterinärföreningen för kött och mjölkhygien, Sveriges skogsägareföreningars riksförbund förening u. p. a., Sveriges skogsägareförbund samt Sveriges jägmästares och forstmästares riksförbund.

Allmänna synpunkter och förslag angående högskolornas behov.

Departementschefen har beträffande högskolornas behov anfört i huvudsak följande allmänna synpunkter.

Det torde vara allmänt erkänt, att lantbruks-, veterinär- och skogshögskolorna nu äro i behov av en upprustning, om de skola kunna motsvara de ökade krav på forskningen och den högre undervisningen, som utvecklingen fört med sig. Även i fråga om statens skogsforskningsinstitut föreligga vissa önskemål om förstärkning av personalresurser m. m.

Ehuru behovet av en upprustning av ifrågavarande institutioner sålunda anses i hög grad angeläget, finner sig departementschefen i nuvarande statsfinansiella läge icke kunna förorda omedelbara åtgärder i den omfattning, som utredningen föreslagit. De förordade åtgärderna anses böra genomföras successivt från och med budgetåret 1949/50. Vid årets riksdag bör

därför beslut fattas endast i fråga om sådana högre vetenskapliga befattningar vid vilkas tillsättande sakkunnigeförfarande bör tillämpas. Därutöver böra vissa undervisningsfrågor upptagas till prövning.

Under nu rådande förhållanden ha, framhåller departementschefen, särskilda hänsyn måst tagas till i vad mån personalresurserna kunna förstärkas utan att detta behöver medföra större byggnadsarbeten eller mera omfattande utrustningsanslag. Departementschefen finner sig vidare icke kunna biträda den uppfattningen, att nya befattningar böra inrättas utan hänsyn till tillgången på kompetenta sökande.

Vad beträffar laboratorsbefattningarna har departementschefen i motsats till utredningen icke velat utgå från någon allmän princip att som regel varje professur borde kompletteras med en dylik befattningshavare.

Beträffande de professors- och laboratorstjänster som föreslås anses åtgärder för tillsättandet böra vidtagas redan under nästkommande budgetår trots att de upptagas i personalförteckningarna först för budgetåret 1949/50.

Departementschefen finner det i princip berättigat, att jordbrukets och skogsbrukets fackhögskolor erhålla likställdhet med universiteten beträffande befattningshavarnas löneförmåner, stipendier m. m. I löneställningen för lantbruks-, veterinär- och skogshögskolornas professorer och laboratorer ifrågasättes icke någon ändring, utan denna fråga anses böra utredas i samband med spørsmålet om en lönereglering av universitetsprofessorer och andra vetenskapliga tjänster. Utan att resultaten av en sådan utredning behöva föregripas synas dock, framhåller departementschefen, samtliga laboratorer och likställda befattningshavare vid lantbruks-, veterinär- och skogshögskolorna tills vidare böra placeras såsom ordinarie tjänstemän i lönegrad 29.

Departementschefen förordar, att för docentstipendiater och amanuenser vid lantbruks-, veterinär- och skogshögskolorna skola gälla samma löneförmåner som vid universiteten och tillstyrker även, att samma bestämmelser om docentstipendier införas vid skogs- och veterinärhögskolorna som nu gälla vid lantbrukshögskolan. Amanuensernas tjänstgöringsskyldighet anses böra fastställas efter enahanda grunder som vid universiteten.

I överensstämmelse med det av 1947 års riksdag fattade beslutet om stipendier för högre studier vid universiteten förordas, att doktorandstipendier å 5 000 kronor per stipendiat och år införas vid lantbruks-, veterinär- och skogshögskolorna. För veterinärhögskolans del skulle denna åtgärd innebära en uppräknig av de nuvarande stipendierna för högre vetenskapliga studier å 2 500 kronor per år. Doktorandstipendierna vid lantbruks-, veterinär- och skogshögskolorna föreslås utgå efter i huvudsak samma grunder som gälla vid universiteten.

Av 1947 års riksdag för universitetens del godkända former för doktorsarbetens publicering och beslutade bestämmelser om tryckningsbidrag till doktorsavhandlingar föreslås bringas i tillämpning även vid lantbruks-, veterinär- och skogshögskolorna.

Vidare tillstyrkes, att kontantstipendierna åt dem som studera till veterinär- och civiljägmästarexamen höjas till samma belopp som motsvarande stipendier vid lantbrukshögskolan eller till 800 kronor per år.

De avgifter, som eleverna ha att erlägga för vissa kurser och annat, anses i överensstämmelse med vad som beslutats i fråga om universiteten böra avskaffas.

Inrättande vid envar av lantbruks-, veterinär- och skogshögskolorna av en undervisningsnämnd tillstyrkes.

Härjämte förordas en samarbetsnämnd med representanter för lantbruks-, veterinär- och skogshögskolorna och vissa närstående försöks- och forskningsinstitut. Nämnden föreslås bestå av de tre högskolornas rektorer och en professor från varje högskola samt cheferna för statens veterinärmedicinska anstalt, statens växtskyddsanstalt, statens skogsforskningsinstitut och överinspektören för försöksväsendet, därest sistnämnda i proposition nr 161 till årets riksdag föreslagna befattning inträttas av riksdagen. Departementschefen finner skäligen, att ersättning till ledamöter och sekreterare utgår enligt samma grunder som stadgas i kommittékungörelsen.

Förslag rörande lantbrukshögskolan.

Inträdesfordringarna vid högskolan föreslås av *utredningen* kompletterade i det avseendet att den sökande skall ha genomgått och erhållit avgångsbetyg från antingen lantmannaskolas huvudkurs eller kurs vid lantbruksskola. Kurs vid lantmannaskola skall för att i detta sammanhang kunna godtagas genomgå vid skola som är försedd med skoljordbruk. Dylig kurs skulle liksom enligt nuvarande bestämmelser få inräknas i jordbrukspraktiken. Detta bör enligt utredningens mening gälla även tid för genomgång av kontrollassistentkurs. Dock anses praktiken under minst ett år böra bestå i egentligt jordbruksarbete. Vederbörligen vitsordad praktik vid föräldrars eller eget jordbruk godtages såsom jordbrukspraktik, men under minst sex månader bör jordbrukspraktiken ha utövats vid ett främmande jordbruk samt vid ett och samma jordbruk. Inträdessökande, som avser att bedriva sina högskolestudier å den av utredningen föreslagna nya maskintekniska linjen, förordas dock få utbyta tre månader av jordbrukspraktiken mot praktik å mekanisk verkstad.

Några av *remissinstanserna* ha förklarat sig icke kunna biträda detta förslag.

Departementschefen har däremot funnit utredningens förevarande förslag välmotiverat och erinrat om att det förordade systemet i viss mån redan kommit att tillämpas eftersom en stor del av eleverna före inträdet vid lantbrukshögskolan pläga genomgå någon lägre lantbruksundervisning.

En särskild maskinteknisk studielinje vid högskolan förordas av departementschefen i likhet med utredningen. Departementschefen har emellertid funnit angeläget, att den agronomiska allmänbildningen på denna linje ges något större utrymme än utredningen förutsatt, och där-

för till skillnad från utredningen ansett jordbrukslära böra utgöra tentamensämne.

Specialiserad examen, förslagsvis benämnd agronomie kandidatexamen, anser departementschefen böra övervägas. Spörsmålet om hur denna examen lämpligen bör anordnas finner emellertid departementschefen böra senare upptagas till närmare prövning.

Nya professurer har *utredningen* ansett böra inrättas i fyra ämnen, nämligen i marknadslära, växtsjukdomslära, organisk kemi samt i statistik och försöksmekanik. Utredningen har däremot icke ansett sig böra biträda framkomna förslag om särskilda professurer i nationalekonomi och/eller agrarpolitik samt i jordbrukets geografi och historia. Rent principiellt anser utredningen visserligen, att en fullt utrustad ekonomisk linje vid lantbrukshögskolan bör innefatta en professur i nationalekonomi. Utredningen erinrar emellertid om de svårigheter, som för närvarande torde finnas att erhålla väl meriterade sökande till en ny lärostol i ämnet och anser att man bör avvakta om icke den av 1947 års riksdag beslutade förstärkningen av den nationalekonomiska representationen vid Uppsala universitet kan utnyttjas för lantbrukshögskolan.

Remissinstanserna ha nästan allmänt tillstyrkt de föreslagna nya professurerna. Dock har i ett yttrande professuren i statistik och försöksmekanik icke ansetts böra inrättas för närvarande. Utredningens negativa ståndpunkt beträffande inrättande av vissa andra professurer vid lantbrukshögskolan kritiserar starkt i en del yttranden. Särskilt gäller detta den ifrågasatta professuren i nationalekonomi. Det är därvid främst organisationerna inom jordbrukets område, som funnit det angeläget att de ekonomiska ämnesområdena vid högskolan utbyggas med en särskild lärostol i nationalekonomi. I åtskilliga yttranden ha framförts önskemål om vissa förstärkningar i fråga om lärarkrafterna för bokföringsundervisningen.

Departementschefen har tillstyrkt tre nya professurer, nämligen i marknadslära, växtsjukdomslära och organisk kemi, men däremot icke professur i statistik och försöksmekanik. I likhet med utredningen har departementschefen icke ansett sig kunna för närvarande förorda särskild professur i nationalekonomi. Departementschefen har förklarat sig väl förstå de synpunkter, som kunna anföras för en dylik professur, men ansett ett avgörande skäl mot att nu inrätta en sådan professur vara, att kompetent sökande till befattningen knappast kan påräknas för närvarande. I likhet med utredningen har departementschefen ansett, att lantbrukshögskolan bör pröva möjligheten att på detta ämnesområde få till stånd ett samarbete med Uppsala universitet, där enligt riksdagens beslut år 1947 ytterligare en professur i nationalekonomi inrättats.

Laboratorsbefattningarna vid högskolan föreslås i propositionen väsentligt utökade till antalet. Sålunda har departementschefen i anledning av de förut omnämnda önskemålen om förstärkning av lärarkrafterna för bokföringsundervisning föreslagit, att den lantbruksekonomiska institutionen erhåller en laboratorsbefattning för bokföring. Vidare förordas

en laboratorbefattning för envar av institutionerna för växtsjukdomslära, växtodlingslära, jordbrukslära, marklära, mikrobiologi och agronomisk hydroteknik samt två laboratorbefattningar vid institutionen för maskin- och redskapslära. Antalet laboratorbefattningar skulle sålunda komma att ökas med nio. Vid bifall till dessa förslag skulle vissa nuvarande tjänster vid högskolan kunna indragas, nämligen en speciallärtjänst i vardera av ämnena växtsjukdomslära och geologi, en förste assistentbefattning vid mikrobiologiska institutionen samt en lektorsbefattning vid institutionen för maskin- och redskapslära. Härjämte har departementschefen funnit en lektorsbefattning i lönegraden Ce 29 vid institutionen för fysik och meteorologi efter den nuvarande innehavarens avgång böra ombildas till en ordinarie laboratorbefattning. Utredningens förslag om laboratorbefattningar vid envar av de tre institutionerna för husdjurens anatomi och fysiologi, husdjurens avels- och raslära samt husdjurens utfodring och skötsel har departementschefen däremot förklarat sig icke kunna biträda under framhållande av att behovet av dylika tjänster icke tillräckligt styrkts, helst som dessa ämnen tangera den veterinära forskningen områden. Ett av utredningen framlagt förslag att den nuvarande förste assistentbefattningen vid mikrobiologiska institutionens baljväxtlaboratorium skulle ombildas till en personlig laboratorstjänst för befattningens nuvarande innehavare har departementschefen, i likhet med statskontoret, ansett vara en betänklig anordning. Förste assistentbefattningen föreslås av departementschefen ombildad till en överassistentbefattning i lönegraden Ce 27.

Stipendierna vid högskolan föreslår departementschefen skola utökas. Mot utredningens förslag att utöka de nuvarande docentstipendierna vid lantbrukshögskolan med ytterligare tre har departementschefen sålunda intet att erinra. Däremot kan departementschefen icke finna det vara av behovet påkallat att för närvarande utbygga högskolans docentinstitution med något forskarstipendium. Det anses vara skäl att avvakta om den nuvarande ganska ringa rekryteringen av yngre forskare på förevarande område förbättras, innan dylika stipendier inrättas. I anslutning till utredningens förslag finner departementschefen lämpligt att för lantbrukshögskolan beräkna två doktorandstipendier samt en ökning av antalet licentandstipendier från tre till sju. Vad beträffar elevstipendierna vid lantbrukshögskolan föreslår departementschefen i samband med anslagsberäkningarna för budgetåret 1948/49, att dessa stipendier redan nästkommande budgetår utökas från sexton till tjugo.

Beträffande vissa lönefrågor har departementschefen anfört.

»Såsom föreslagits i propositionen rörande försöksverksamheten på jordbrukets område torde rektorsarvodet vid lantbrukshögskolan böra höjas från 2 004 till 3 000 kronor per år. Med hänsyn till de omfattande arbetsuppgifterna vid lantbrukshögskolans bibliotek förordar jag även att högskolans bibliotekarie beredes en förbättrad löneställning. Jag kan dock icke ansluta mig till utredningens förslag om en uppflyttning av denna befattning från lönegrad Ca 27 till Ca 31, utan finner i enlighet med vad statskontoret ytt-

rat att högre uppflyttning än till lönegrad Ca 29 icke bör ifrågakomma. Där-
emot kan jag för närvarande icke biträda förslaget om uppflyttning i högre
lönegrad av även kamrerarbefattningen vid högskolan, när verkningarna
av den i samband med försöksväsendets omorganisation föreslagna ge-
mensamma administrationen för högskolan och försöksverksamheten torde
böra avvaktas, innan organisationen av högskolans kansli definitivt fast-
ställles.»

I byggnadsfrågan har departementschefen yttrat följande.

»En förutsättning för de föreslagna förstärkningarna av de högre veten-
skapliga befattningarna vid lantbrukshögskolan är att det nya kårhus för
lantbrukshögskolans studentkår, vartill riksdagen anslagit medel å 1947/48
års budget, kan komma till utförande, så att studentkårens nuvarande loka-
ler kunna disponeras för högskolans behov. Den föreslagna institutionen för
växtsjukdomslära förutsätter dessutom nybyggnad av vegetationshall, växt-
hus m. m. Byggnadskostnaderna härför ha av utredningen beräknats till
270 000 kronor. Ehuru jag i övrigt icke ansett mig kunna föreslå några ny-
byggnader i samband med upprustningen av lantbruks-, veterinär- och skogs-
högskolorna, finner jag behovet av en professur i växtsjukdomslära så an-
geläget att densamma bör komma till stånd, även om detta medför vissa
byggnadskostnader. Ifrågavarande byggnadsarbeten torde också i jämförelse
med vad utredningen föreslagit kunna anses tämligen begränsade både till
omfattningen och med avseende på de därmed förbundna kostnaderna.»

Förslag rörande veterinärhögskolan.

Antalet studerande som årligen intagas vid veterinärhögskolan
föreslås i propositionen höjt från 30 till 35. I remissyttranden har ifrågasatts
omprövning tid efter annan av antalet nyintagningar. Departementsche-
fen har funnit detta knappast vara erforderligt.

Nya professorer föreslås i enlighet med vad utredningen förord-
dat skola inrättas i tre ämnen, nämligen i farmakologi, födoämneshygien
och medicin för idisslare. Härvid förutsattes en uppdelning ske av vissa av
de nuvarande ämneskombinationerna.

Laboratoriefattningarna vid högskolan föreslår departe-
mentschefen skola utökas från nio till fjorton eller således med fem. Sålunda
föreslås, att vid envar av de tre avdelningarna för medicin för idisslare,
fysiologi och kirurgi nyinrättas en laboratoriefattning. I samband med att
ett centrallaboratorium anordnas för undersökningar av rutinartad karaktär
förordas, att en laboratoriefattning inrättas för ledningen av detta labora-
torium. Likaledes tillstyrkes ett av utredningen framlagt förslag, att en själv-
ständig röntgenavdelning inrättas och att såsom föreståndare för denna pla-
ceras en laborator. Däremot har departementschefen icke funnit tillräckligt
bärande skäl för att inrätta en laboratorstjänst vid medicinska avdelningen
för icke-idisslare.

Angående stipendierna vid högskolan har departementschefen an-
fört.

»I anslutning till utredningens förslag vill jag tillstyrka att veterinärhögskolan, där för närvarande inga docentstipendier finnas, erhåller fem sådana stipendier. Av samma skäl som åberopats i fråga om lantbrukshögskolan finner jag det däremot icke erforderligt att nu inrätta något forskarstipendium vid veterinärhögskolan. I enlighet med utredningens förslag vill jag emellertid förorda att tre doktorandstipendier inrättas vid högskolan. Vid bifall till detta förslag torde de stipendier, som för närvarande utgå för främjande av högre vetenskapliga studier vid veterinärhögskolan, i fortsättningen icke böra inräknas i det för universiteten och vissa högskolor gemensamma anslaget. I anslutning till utredningens förslag tillstyrker jag ävenledes att tjuo elevstipendier för studerande till veterinärexamen utgå med 800 kronor årligen per stipendiat.»

Beträffande lönefrågorna har departementschefen yttrat.

»Rektorsarvodet vid veterinärhögskolan utgår för närvarande med 1 500 kronor årligen. Utredningen har föreslagit att detta arvode höjes till samma belopp som rektorsarvodet vid lantbrukshögskolan, eller till 3 000 kronor för år. Jag ställer mig emellertid i likhet med statens lönenämnd tveksam till lämpligheten av att införa lika stora rektorsarvoden vid de här ifrågasvarande tre högskolorna, eftersom rektorernas arbetsbörda icke torde vara densamma. Av detta skäl torde enligt min mening rektorsarvodet vid veterinärhögskolan icke böra sättas högre än 2 004 kronor per år.»

I byggnadsfrågan har departementschefen uttalat, att såsom ett provisorium endast vissa mindre ändringsarbeten i de nuvarande lokalerna böra företagas. Kostnaderna beräknas till 12 000 kronor.

Förslag rörande skogshögskolan.

Inträdesfördringarna vid högskolan, vilka nu avse genomgång av två månaders kurs vid kolarskola, föreslås i propositionen skola ändras till en fyra månaders skogskurs av mera allsidig art. I samband härmed förordas, att vissa praktiska arbeten, som nu utföras vid den förberedande kursen vid Garpenberg, överflyttas till den nya skogskursen och att kursen vid Garpenberg inlemmas i skogshögskolans huvudkurs. Den för inträde vid högskolan föreskrivna s. k. fria förpraktiken, som för närvarande utgör tio månader vid sidan av de två månaderna vid kolarskolan, föreslår departementschefen skola förkortas till åtta månader. Den sammanlagda förutbildningen till skogshögskolan komme sålunda vid genomförande härav att bli oförändrad eller sålunda sammanlagt tolv månader, varav fyra månaders skogskurs.

Antalet studerande som årligen intagas vid högskolan föreslås ökat från 30 till 32 à 35.

Specialiserad jägmästarexamen genom differentierade kurser för högre betygsgrader utgör, framhåller departementschefen, ett önskemål som statsmakterna tidigare givit sin anslutning. Departementschefen biträder jämväl förslag av utredningen, att högskolan erhåller rätt att utdela doktorsgrad.

Nya professurer ha av *utredningen* föreslagits skola inrättas gemensamt för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut i dels skogsteknologi och dels skogszoologi. De nuvarande professurerna i dessa båda ämnen ha samtidigt föreslagits skola uppdelas, vardera i två. I *remissyttrandena* har man i flera fall ställt sig tveksam eller direkt avvisande till en sådan anordning. *Departementschefen* har funnit, att det skulle medföra olägenheter att anordna sådana gemensamma avdelningar både administrativt sett och med hänsyn till olikhet i fråga om forskningens inriktning vid högskolan och skogsforskningsinstitutet. *Departementschefen* har i stället föreslagit, att den nuvarande professuren i skogsteknologi vid högskolan ändras till en professur i virkeslära samt att vid skogsforskningsinstitutet inrättas en särskild avdelning i arbetslära. Föreståndaren för denna avdelning torde dock, uttalar *departementschefen*, även böra svara för undervisningen i arbetslära vid skogshögskolan. I gengäld bör professorn i virkeslära vid skogshögskolan i den mån så påfordras stå till förfogande för forskningsuppdrag vid skogsforskningsinstitutet. Vid skogshögskolan föreslår *departementschefen* vidare en professur i skogszoologi med viltvård genom ombildning av en nuvarande laboratorbefattning i skogszoologi. Föreståndaren för skogsforskningsinstitutets zoologiska avdelning anses böra åläggas en viss undervisningsskyldighet vid högskolan i mera avancerade delar av skogsentomologien.

En laboratorbefattning föreslås i propositionen skola inrättas vid högskolans avdelning för skogsskötsel. En lektorstjänst på avdelningen för skogsbotanik föreslås efter den nuvarande innehavarens avgång ombildad till en laboratorbefattning. Ett av *utredningen* framlagt förslag, att den nya professuren i virkeslära skulle utrustas med en laboratorbefattning, avsedd att inrättas vid ledigblivande av nuvarande lektorstjänst, har *departementschefen* funnit sig icke kunna biträda. I detta sammanhang har *departementschefen* framhållit, att en befattning i lönegrad Ce 29 såsom föreståndare vid Garpenbergsförläggningen torde kunna indragas genom att såsom förut nämnts den förberedande kursen där inordnas i högskolans huvudkurs.

I fråga om stipendierna vid högskolan har *departementschefen* anført.

»Såsom en konsekvens av förslaget att ge skogshögskolan rätt att utdela doktorsgrad finner jag mig böra biträda *utredningens* förslag om inrättande av ytterligare två docentstipendier. Däremot synes det i än mindre grad än i fråga om lantbruks- och veterinärhögskolorna finnas anledning att nu inrätta något forskarstipendium vid skogshögskolan. Vad beträffar utbildningsstipendier vill jag biträda *utredningens* förslag att låta högskolan disponera över ett doktorandstipendium, fyra licentandstipendier och tio elevstipendier för studier till jägmästarexamen.»

Beträffande lönefrågorna har *departementschefen* uttalat följande.

»Av samma skäl som anförts i fråga om rektorsarvodet vid veterinärhögskolan torde icke rektorsarvodet vid skogshögskolan om 1 500 kronor böra höjas till högre belopp än 2 004 kronor för år. Den ifrågasatta uppflyttningen av befattningen såsom sekreterare och kamrerare vid skogshögskolan från lönegrad Ca 25 till lönegrad Ca 27 torde däremot icke böra ifrågakomma för närvarande.»

I byggnadsfrågan har departementschefen yttrat, att de föreslagna utvidgningarna av skogshögskolans högre befattningar förutsätta vissa ombyggnadsarbeten, vilka dock för tillgodoseende av de omedelbara lokalbehoven torde kunna begränsas till en kostnad av omkring 15 000 kronor.

Kompletteringsplan för statens skogsforskningsinstitut.

I en till Kungl. Maj:t den 11 december 1947 inkommen skrivelse från styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut har framlagts förslag till kompletteringsplan för statens skogsforskningsinstitut. I denna plan anmäles behov av åtskilliga personalförstärkningar att upptagas till prövning i samband med högskoleutredningens förslag till utbyggnad av skogshögskolan.

Kompletteringsplanen som varit föremål för remissbehandling har tillstyrkts av alla remissinstanser utom statskontoret, som ansett denna utbyggnadsplan falla helt utom ramen för högskolornas upprustning och icke böra föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

Departementschefen har förklarat sig i rådande läge kunna endast i begränsad utsträckning tillstyrka de yrkanden kompletteringsplanen innehåller. Under hänvisning till det förut omnämnda förslaget om att vid skogsforskningsinstitutet inrätta en särskild avdelning för arbetslära har departementschefen förordat, att avdelningen utrustas med en försöksledare i lönegraden Ce 29. Vidare tillstyrkes, att institutets chef befrias från uppgiften att fungera som föreståndare för institutets statistiska avdelning och att i anledning därav den nuvarande försöksledartjänsten vid denna avdelning ombildas till en föreståndartjänst i lönegraden Ca 33. Härjämte föreslås för ett inom institutet organiserat räknekontor en försöksledartjänst i lönegraden Ce 29.

Anslagsberäkningar för budgetåret 1948/49.

För lantbrukshögskolans del har vid anslagsberäkningarna hänsyn tagits till de förslag som framlagts i propositionen nr 161 angående jordbruksförsöksverksamhetens organisation m. m. och som behandlats i jordbruksutskottets utlåtande nr 20. I nämnda proposition har föreslagits, att den för högre undervisning, forskning och försöksverksamhet på jordbrukets område gemensamma huvudinstitutionen skall benämnas Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök. I anslutning härtill ha anslagen till institutionen ansetts böra erhålla däremot svarande ändrade rubriker.

Lantbrukshögskolan.

Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Avlöningar, förslagsanslag. Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 1 767 000 kronor, varav belöpa på posten avlöningar till ordinarie tjänstemän 552 200 kronor, arvoden och särskilda ersättningar 275 300 kronor, avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 859 500 kronor och rörligt tillägg 80 000 kronor. Vid behandlingen av detta anslag har departementschefen upptagit frågan om löneställningen för vissa arvodesavlönade assistenter. Denna fråga föreslås skola hänskjutas till 1946 års personalutredning. I avbidan på resultatet av dess överväganden föreslås en provisorisk förbättring av löneställningen för de assistenter som avlagt agronomexamen. Det föreslås, att sådan assistent må inplaceras i lönegrad Cg 17 och efter 1 1/2 års tjänstgöring erhålla lönegrad Cg 20. Anslagsposten avlöningar till ordinarie tjänstemän finnes böra minskas med 42 200 kronor till 510 000 kronor på grund av schablonmässig uppräknings för innevarande budgetår. Posten arvoden och särskilda ersättningar föreslås uppräknad med 5 700 kronor med anledning av förslag om anordnande av kurser i agrarpolitik samt i skifteslära och fotogrammetri, höjning av arvodet till specialläraren i nationalekonomi ävensom ökning av antalet studerande vid högskolan. Å andra sidan har posten minskats med 62 100 kronor på grund av förslaget om ändrad löneställning för assistenterna och har därigenom uppförts med 218 900 kronor. Posten avlöningar till icke-ordinarie personal har höjts med 14 000 kronor till förstärkning av tillfällig arbetskraft, varav 3 000 kronor för biblioteket, och med 67 100 kronor till löner åt de berörda assistenterna men sänkts med 69 500 kronor i anledning av tidigare schablonmässig uppräknings och har sålunda bestämts till 871 100 kronor. Till rörligt tillägg har beräknats 148 000 kronor.

I enlighet med propositionen nr 161 angående jordbruksförsöksverksamhetens organisation m. m. ha vidare anslagsposterna i avlöningsstaten uppräknats, ordinarieposten med 65 100 kronor till 575 100 kronor, arvodesposten med 82 400 kronor till 301 300 kronor, icke-ordinarieposten med 70 000 kronor till 941 100 kronor samt rörligt tillägg med 15 000 kronor till 163 000 kronor.

Anslaget till avlöningar vid lantbrukshögskolan har sålunda för nästa budgetår upplagits med 1 980 500 kronor, vilket innebär en höjning i förhållande till löpande budgetår med 213 500 kronor.

Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Omkostnader, förslagsanslag. Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 209 500 kronor. För undervisningsinstitutionernas utgifter föreslås en uppräknings med 2 000 kronor. För jordbruks- och husdjursförsöksanstalternas utgifter förordas en höjning med 2 700 kronor. Försöksgårdarnas utgifter beräknas ökade med 17 400 kronor, huvudsakligen till följd av ökade kostnader för avlöningar till jordbrukspersonal. I enlighet härmed ha omkostnaderna beräknats till 231 600 kronor. Härtill kommer ett i propositionen nr 161 angå-

ende försöksverksamheten beräknat belopp av 163 000 kronor. Lantbrukshögskolans omkostnadsanslag för nästa budgetår har följaktligen upptagits till 394 600 kronor, vilket innebär en höjning med 185 100 kronor.

Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Materiel m. m., reservationsanslag. För innevarande budgetår har för ändamålet anvisats ett anslag av 337 700 kronor. För inköp av apparatur och inventarier m. m. vid högskolans institutioner och försöksgårdar ha beräknats anslagsökningar å tillhoppa 40 600 kronor. Till följd av minskat medelsbehov under vissa anslagsposter och bortfallande engångsutgifter har anslaget å andra sidan minskats med 67 200 kronor. Nettominskningen uppgår sålunda till 26 600 kronor. I propositionen nr 161 angående försöksverksamheten ha härjämte beräknats utgifter under detta anslag å 20 000 kronor. Anslaget i fråga har sålunda för nästa budgetår uppförts med 331 100 kronor, vilket innebär en minskning med 6 600 kronor.

Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Bokinköp och bokbinding för högskolans bibliotek, reservationsanslag. Detta anslag föreslås nedsett med 10 000 kronor till 25 000 kronor.

Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Stipendier. Anslaget, som för innevarande budgetår är uppfört med 16 700 kronor, föreslås med hänsyn till höjning av stipendiernas antal och belopp ökas med 6 800 kronor till 23 500 kronor.

Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Underhåll av byggnader m. m., reservationsanslag. Detta anslag, som för innevarande budgetår är uppfört med 25 000 kronor, föreslås uppräknat med ett i propositionen nr 161 angående försöksverksamheten upptaget belopp av 2 000 kronor och föreslås sålunda till 27 000 kronor.

Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Inredning och utrustning, reservationsanslag. För ång-, dejoniserings- och tryckluftanläggningar till en vid 1946 års riksdag beslutad institutionsbyggnad för mikrobiologiska intitutionen med baljväxtlaboratoriet har beräknats en kostnad av 156 400 kronor. Härtill kommer ett i propositionen nr 161 angående försöksverksamheten beräknat belopp av 37 000 kronor. Anslaget har i enlighet härmed uppförts med 193 400 kronor.

Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Särskilda undersökningar, reservationsanslag. Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 140 000 kronor. Det föreslås, att under anslaget upptages en ny post å 5 000 kronor till bestridande av kostnaderna för fullföljande under nästa budgetår av den av filosofie licentiaten G. Rappe bedrivna forsknings- och försöksverksamheten med avseende på det årsrytmiska förloppet av tillväxten på vallar. Med anledning härav har anslaget upptagits med 145 000 kronor.

Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Avkastningsbedömning rörande avelssvin. Detta anslag föreslås skola uppföras med oförändrat belopp av 44 800 kronor.

Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Bidrag till lokala gödslings-, sort- och ogräsförsök m. m. Anslaget i fråga föreslås uppfört med oförändrat belopp av 89 000 kronor.

Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Bidrag till fast försöksverksamhet vid statsunderstödda lantbruks- och lantmannaskolor. Anslaget som för innevarande budgetår är uppfört med 22 000 kronor föreslås oförändrat.

Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Kostnader för specialkurs för utbildande av maskinkonsulenter, reservationsanslag. Under den angivna rubriken föreslås uppförande av ett nytt reservationsanslag. Detta sammanhänger med det förut omnämnda förslaget att vid lantbrukshögskolan inrätta en särskild maskinteknisk linje för utbildning av bland andra dem som ämna söka vid 1947 års riksdag nyinrättade befattningar såsom maskinkonsulenter hos hushållningssällskapen. Anslaget avses för en specialkurs som tar sikte på att utbilda agronomer till maskinkonsulenter intill dess utexaminering från den nya maskintekniska linjen vid lantbrukshögskolan kan ske. Vid kursen anses böra mottagas högst 15 deltagare. För inträde vid kursen finner departementschefen böra fordras avlagd agronomexamen, dock att hinder icke bör möta för Kungl. Maj:t att meddela dispens från denna fordran. Kostnaderna för kursen ha beräknats till 28 600 kronor och anslaget har sålunda föreslagits skola upptagas med nämnda belopp.

Veterinärhögskolan.

Veterinärhögskolan: Avlöningar, förslagsanslag. Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 899 400 kronor, varav belöpa på posten avlöningar till ordinarie tjänstemän 361 600 kronor, arvoden och särskilda ersättningar 18 400 kronor, avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 469 500 kronor och rörligt tillägg 49 900 kronor. Posten avlöningar till ordinarie tjänstemän föreslås höjd med 1 200 kronor till 362 800 kronor till följd av löneklassförändringar. Arvodesposten har uppräknats med 1 500 kronor på grund av föreslagen höjning av arvodet till läraren i artificiell insemination och med 9 000 kronor för inrättande av en befattning såsom arvodesassistent vid obstetrisk-bujatriska avdelningen och har sålunda upptagits med 28 900 kronor. Icke-ordinarieposten har uppräknats med 29 000 kronor, huvudsakligen till följd av förslag om inplacering av viss kollektivavtalsanställd personal å löneplan, men å andra sidan minskats med 29 500 kronor med hänsyn till schablonmässig uppräknings av posten för innevarande budgetår, till följd varav denna post uppförts med 469 000 kronor. För rörligt tillägg har be-

räknats ett belopp av 94 900 kronor. I enlighet med de sålunda föreslagna anvisningarna skulle avlöningsanslaget för budgetåret 1948/49 upptagas med 955 600 kronor eller således med ett 56 200 kronor högre belopp än för innevarande budgetår.

Veterinärhögskolan: Omkostnader, förslagsanslag. För innevarande budgetår är anslaget i fråga uppfört med 163 800 kronor. Till sjukvård m. m., övriga expenser samt anskaffning av utrustning har beräknats utgiftsökningar å tillhoppa 17 500 kronor. Å andra sidan har anslaget ansetts kunna minskas med sammanlagt 22 300 kronor på grund av bortfallande engångsutgifter och överflyttning av viss kollektivavtalsanställd personal från rörelsemedel till avlöningsanslag. I enlighet härmed har anslaget upptagits med 159 000 kronor eller således 4 800 kronor lägre än för innevarande budgetår.

Veterinärhögskolan: Materiel m. m., reservationsanslag. Anslaget som för innevarande budgetår är uppfört med 69 200 kronor har, för att göra det möjligt att utöka antalet studerande och anordna viss särskild utbildning, för nästa budgetår föreslagits skola uppräknas med 3 000 kronor eller således till 72 200 kronor.

Veterinärhögskolan: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek, reservationsanslag. Anslaget har upptagits med oförändrat belopp av 5 500 kronor.

Veterinärhögskolan: Stipendier. För ändamålet är för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag av 6 000 kronor. Beloppet har beräknats oförändrat men föreslagits få karaktären av obetecknat anslag.

Veterinärhögskolan: Inredning och utrustning, reservationsanslag. Medan för innevarande budgetår under denna anslagsrubrik anvisats ett belopp av 131 000 kronor föreslås anslaget för nästa budgetår skola uppföras med endast 2 000 kronor för iordningställande av histologiska kurssalen.

Skogshögskolan.

Skogshögskolan: Avlöningar, förslagsanslag. Anslaget i fråga är för innevarande budgetår uppfört med 350 500 kronor, varav belöpa på posten avlöningar till ordinarie tjänstemän 156 800 kronor, arvoden och särskilda ersättningar 40 100 kronor, avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 136 000 kronor och rörligt tillägg 17 600 kronor. Ordinarieposten förelås minskad med 3 800 kronor med anledning av tidigare schablonmässig uppräknings och beräknade löneklassförändringar och med 15 500 kronor på grund av att professuren i skogsteknologi förutsättes komma att stå vakant, till följd varav anslagsposten upptagits med 137 500 kronor. Arvodesposten förelås höjd med 1 200 kronor till en speciallärare i nationalekonomi och har sålunda upptagits med 41 300 kronor. Icke-ordinarieposten har uppräknats med 17 900 kronor för avlöning åt en extra tjänsteman i lönegrad

Cg 24, en amanuens och ett skrivbiträde ävensom med hänsyn till beräknade löneklassförändringar, och posten har sålunda uppförts med 153 900 kronor. För rörligt tillägg har beräknats 33 200 kronor. I enlighet med vad nu angivits har avlöningsanslaget för budgetåret 1948/49 upptagits med 365 900 kronor eller således med ett 15 400 kronor högre belopp än för innevarande budgetår.

Skogshögskolan: Omkostnader, förslagsanslag. Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 81 900 kronor. Uppräkning har skett av följande poster med nedan angivna belopp, nämligen reseersättningar med 1 500 kronor, bränsle, lyse och vatten med 20 000 kronor, övriga expenser med 8 000 kronor, resebidrag till lärare med 1 000 kronor samt övriga utgifter: praktiska övningar för ordinarie studerande med 4 000 kronor. Omkostnadsanslaget har sålunda för nästa budgetår upptagits till 116 400 kronor eller 34 500 kronor högre än för innevarande budgetår.

Skogshögskolan: Materiel m. m., reservationsanslag. Anslaget har beräknats oförändrat till 500 kronor.

Skogshögskolan: Bokinköp och bokbinding för högskolans bibliotek, reservationsanslag. Detta anslag, som för innevarande budgetår är uppfört med 8 500 kronor, har för nästa budgetår föreslagits oförändrat.

Skogshögskolan: Stipendier. För innevarande budgetår är för ifrågavarande ändamål uppfört ett förslagsanslag av 12 600 kronor. På grund av höjning av licentiatstipendierna har anslaget för nästa budgetår upptagits 2 400 kronor högre eller således med 15 000 kronor. Anslaget har föreslagits skola för nästa budgetår få karaktär av obetecknat anslag.

Skogshögskolan: Inredning och utrustning, reservationsanslag. Medan för innevarande budgetår under denna anslagstitel är uppfört ett reservationsanslag av 13 000 kronor föreslås anslaget för nästa budgetår skola uppföras med 1 000 kronor.

Motionerna.

I samband med behandlingen av Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet haft till behandling tretton motioner.

Av motionerna beröra nio organisationen för lantbrukshögskolan, nämligen

a) I: 305 av herrar *Nilsson, Hjalmar*, och *Isaksson*, likalydande med II: 470 av herr *Hæggbloom m. fl.*, vari hemstälts, att riksdagen ville uttala, att praktiktiden för inträde vid lantbrukshögskolan skall vara minst två år och att däri inte obligatoriskt skall fordras huvudkurs vid lantmannaskola;

b) I: 307 av herr *Mannerskantz*, likalydande med II: 471 av herrar *Liedberg* och *Hæggbloom*, vari hemstälts, att riksdagen ville besluta, att vid lant-

brukshögskolan skall från och med den 1 juli 1949 inrättas en professur i nationalekonomi;

c) I: 312 av herr *Näsgård m. fl.*, likalydande med II: 487 av herr *Svensson* i Stenkyrka *m. fl.*, vari hemställdts, att riksdagen med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 177 måtte besluta, att en professur i nationalekonomi skall inrättas vid lantbrukshögskolan, samt anvisa härför behövlige medel å riksstaten för budgetåret 1948/49 under nionde huvudtiteln;

d) I: 306 av herr *Nilsson, Bror*, vari hemställdts, att riksdagen måtte besluta att göra det uttalandet, att laboratorsbefattningar vid institutionerna för husdjurens avels- och raslära samt husdjurens utfodring och skötsel snarast möjligt böra inrättas;

e) I: 315 av herr *Osvald m. fl.*, likalydande med II: 488 av herrar *Persson* i Svensköp och *Stjärne*, vari hemställdts, att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 177 måtte besluta att laboratorsbefattningar skola inrättas fr. o. m. budgetåret 1949/50 vid lantbrukshögskolans institutioner för husdjurens anatomi och fysiologi, husdjurens avels- och raslära samt husdjurens utfodring och skötsel.

Två motioner beröra skogshögskolan och skogsforskningsinstitutet, nämligen I: 331 av herrar *Sundberg, Carl*, och *Sten*, likalydande med II: 491 av herr *Sefve*, vari hemställdts, att riksdagen måtte besluta uttala sig emot en sådan samordning av undervisning vid skogshögskolan och forskning vid skogsforskningsinstitutet som i propositionen förutsettes för den till nyinrättande föreslagna professuren i arbetslära vid skogsforskningsinstitutet och den till omreglering av ämnesområdet föreslagna professuren i skogsteknologi vid skogshögskolan samt besluta

att vid skogsforskningsinstitutet måtte inrättas en ny avdelning för skogsteknologi med huvudsaklig arbetsuppgift på arbetslärans område samt

att vid skogshögskolan den nuvarande professuren i skogsteknologi omvandlas till en professur i arbetslära och en ny laboratorsbefattning inrättas i virkeslära att tillsättas efter nuvarande lektorns på övergångsstat avgång.

Två motioner avse anslagsberäkningarna för lantbrukshögskolan, nämligen

a) I: 313 av herr *Osvald*, vari hemställdts, att riksdagen måtte besluta, att, när Svenska vall- och mosskulturföreningens försöks- och forskningsverksamhet överföres till jordbruksförsöksanstalten, föreningens nuvarande föreståndare, fil. lic. G. Rappe, måtte inom nämnda anstalt tilldelas en arvodesbefattning med en lön av 5 000 kronor att — vid sidan av i prop. nr 161 föreslagen förtidspension — utgå till honom i stället för i prop. nr 177 föreslagen ersättning för särskilda undersökningar;

b) I: 314 av herr *Osvald m. fl.*, likalydande med II: 489 av herrar *Persson* i Svensköp och *Stjärne*, vari hemställdts, att riksdagen vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 177 måtte för tillfällig arbetskraft vid lantbrukshögskolans bibliotek för budgetåret 1948/49 anvisa ett belopp av 12 000 kronor.

Utskottet.

Såsom 1946 års högskoleutredning funnit har en av de väsentligaste bristerna i fråga om lantbruks-, skogs- och veterinärhögskolorna gällt omfattningen av högskolornas personella resurser. Utskottet har därför med tillfredsställelse hälsat det av Kungl. Maj:t här framlagda förslaget, som syftar till att avhjälpa de mest framträdande bristerna i detta hänseende. Det är väl att beklaga men har även för utskottet framstått såsom oundvikligt, att förhållandena på byggnadsmarknaden och det statsfinansiella läget kommit att medföra en viss återhållsamhet vid utbyggnadsprogrammets utformning. Utskottet ansluter sig sålunda till det i propositionen framlagda principprogrammet för högskolornas upprustning.

Vad särskilt gäller lantbrukshögskolan får utskottet anföra följande.

I propositionen har föreslagits såsom ny inträdesfordran krav på genomgång av kurs vid lantbruksskola eller huvudkurs vid lantmannaskola med skolorjordbruk. Det förutsättes härvid, att genomgång av sådan kurs får inräknas i den tvååriga jordbrukspraktik som för närvarande gäller såsom inträdesfordran. I de likalydande motionerna I: 305 och II: 470 har yrkats, att praktiktiden skall vara två år och att huvudkurs vid lantmannaskola icke skall vara obligatorisk. Vad gäller den i propositionen föreslagna nya inträdesfordran vill utskottet erinra om att högskoleutredningen konstaterat, att under 10-årsperioden 1937—1946 endast omkring 29 procent av eleverna icke genomgått kurs vid lantbruksskola eller huvudkurs vid lantmannaskola. Utskottet finner, i likhet med departementschefen, ändamålsenligt, att det kravet uppställs, att samtliga elever genomgått dylik kurs. Härigenom kan nämligen undervisningen vid högskolan i elementära ämnen begränsas. Beträffande frågan om rätt att inräkna sådan kurs i den föreskrivna jordbrukspraktiken hänvisar utskottet till att redan enligt nuvarande bestämmelser rätt till sådan tillgodoräkning föreligger. På dessa skäl finner sig utskottet icke kunna ansluta sig till nämnda motioner.

I likhet med departementschefen anser utskottet, att en specialiserad examen vid lantbrukshögskolan bör komma till stånd. Med hänsyn till flera för vårt jordbruk betydelsefulla verksamhetsgrenar finner utskottet önskvärt, att denna fråga bringas till en snar lösning.

I motionerna I: 307 och II: 471, likalydande, samt I: 312 och II: 487, likalydande, har hemställts om inrättande vid högskolan av en professur i nationalekonomi. Då högskoleutredningen som ingående prövat denna fråga icke ansett sig böra framlägga förslag härom och då nya skäl för inrättande av en dylik professur icke synas ha förebragts, finner sig utskottet icke kunna biträda dessa motioner.

Motionen I: 306 avser inrättande av laboratorsbefattningar vid institutionerna för husdjurens avels- och raslära samt husdjurens utfodring och skötsel. I de likalydande motionerna I: 315 och II: 488 har därjämte yrkats,

att en laboratorsbefattning inrättas vid institutionen för husdjurens anatomi och fysiologi. Utskottet som anser flera laboratorsbefattningar än de av departementschefen föreslagna icke för närvarande böra inrättas finner, att ytterligare prövning av förevarande personalfrågor bör anstå till dess erfarenhet vunnits dels av den av utskottet i annat sammanhang förordade omorganisationen av försöksverksamheten på jordbrukets område och dels av den här föreslagna utbyggnaden av lantbrukshögskolan.

Vad departementschefen i övrigt anfört och föreslagit rörande lantbrukshögskolans organisation finner utskottet icke föranleda erinran.

Utskottet biträder till alla delar de i propositionen framlagda förslagen rörande veterinärhögskolan.

Vad gäller skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut har i de likalydande motionerna I: 331 och II: 491 framställts erinran mot den i propositionen föreslagna samordningen mellan undervisningen vid skogshögskolan och forskningen vid skogsforskningsinstitutet samt förordats en i vissa hänseenden annorlunda organisation av högskolan och institutet än den i propositionen upptagna. Utskottet som anser, att en viss samordning mellan undervisningen och forskningen kan vara till gagn för båda dessa verksamhetsgrenar, tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag i förevarande del och finner sig sålunda icke kunna tillstyrka vad i förevarande motioner anförts om organisationen av högskolan och forskningsinstitutet.

Utskottet ansluter sig jämväl i övrigt till vad propositionen innehåller angående organisationen av skogshögskolan och skogsforskningsinstitutet.

Beträffande anslagsberäkningarna erinras om att utskottet vid behandlingen av propositionen nr 161 angående jordbruksförsöksverksamhetens organisation m. m. förordat, att fem nuvarande befattningshavare vid Svenska vall- och mosskulturföreningen vid inplacering i lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök anställas såsom extra ordinarie tjänstemän i stället för, såsom i propositionen förutsatts, mot arvode samt att till följd härav viss ändring skett i fråga om de beräknade posterna i avlöningsstaten för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök. Sålunda har den i nämnda proposition beräknade ökningen av arvodesposten begränsats till 29 650 kronor medan i stället icke-ordinarieposten uppräknats med 117 100 kronor och posten rörligt tillägg med 20 650 kronor. — I motionen I: 313 har yrkats, att nuvarande föreståndaren för vall- och mosskulturföreningen måtte tilldelas en arvodesbefattning med en lön av 5 000 kronor i stället för i förevarande proposition föreslagen ersättning för särskilda undersökningar. Utskottet som inhämtat, att nämnda ersättning avsetts endast för undersökningsarbetet, finner med hänsyn härtill sistnämnda motion icke böra föranleda någon riksdagens åtgärd. — Det likaledes till ifrågavarande anslag hänförliga yrkandet i motionen I: 314 om ökad medelsanvisning för tillfällig arbetskraft vid högskolans bibliotek finner sig utskottet icke kunna biträda. — På grund av det nu anförda och då utskottet icke i övrigt har någon erinran mot förevarande anslagsberäkning, finner utskottet de olika posterna i avlöningsstaten för lantbrukshögskolan och

statens lantbruksförsök böra bestämmas till följande belopp, nämligen ordinarieposten, i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, till 575 100 kronor, arvodesposten till 248 550 kronor, icke-ordinarieposten till 988 200 kronor och rörligt tillägg till 168 650 kronor.

Övriga i propositionen upptagna anslagsäskanden föranleda icke erinran från utskottets sida.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet, att riksdagen må

1) antaga det i förevarande proposition framlagda principprogrammet för upprustning av lantbruks-, veterinär- och skogshögskolorna samt statens skogsforskningsinstitut att träda i kraft från och med den 1 juli 1949;

2) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å de likalydande motionerna I: 305 och II: 470 medgiva, att såsom ny inträdesfordran vid lantbrukshögskolan föreskrives genomgång av kurs vid lantbruksskola eller huvudkurs vid lantmannaskola med skoljordbruk, med rätt för inträdessökande att inräkna sådan kurs i jordbrukspraktik;

3) avslå motionerna I: 307 och II: 471, likalydande, samt I: 312 och II: 487, likalydande, om inrättande vid lantbrukshögskolan av en professur i nationalekonomi;

4) avslå motionen I: 306 om inrättande av laboratorsbefattningar vid lantbrukshögskolans institutioner för husdjurens avels- och raslära samt för husdjurens utfodring och skötsel;

5) avslå de likalydande motionerna I: 315 och II: 488 om inrättande av laboratorsbefattningar, förutom vid lantbrukshögskolans institutioner för husdjurens avels- och raslära samt för husdjurens utfodring och skötsel, jämväl vid institutionen för husdjurens anatomi och fysiologi;

6) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å de likalydande motionerna I: 331 och II: 491 medgiva, att undervisningen vid skogshögskolan och forskningen vid statens skogsforskningsinstitut ordnas i enlighet med vad som angivits i den föreliggande propositionen;

7) i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 313, I: 314 och II: 489 godkänna följande avlöningsstat för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1948/49:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor	575 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis	»	248 550

3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	kronor	988 200
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	»	168 650
		Summa kronor 1 980 500;

8) å riksstaten för budgetåret 1948/49 under nionde huvudtiteln anvisa

- a) till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Avlöningar ett förslagsanslag av 1 980 500 kronor;*
- b) till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Omkostnader ett förslagsanslag av 394 600 kronor;*
- c) till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Materiel m. m. ett reservationsanslag av 331 100 kronor;*
- d) till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek ett reservationsanslag av 25 000 kronor;*
- e) till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Stipendier ett anslag av 23 500 kronor;*
- f) till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Underhåll av byggnader m. m. ett reservationsanslag av 27 000 kronor;*
- g) till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Inredning och utrustning ett reservationsanslag av 193 400 kronor;*
- h) till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Särskilda undersökningar ett reservationsanslag av 145 000 kronor;*
- i) till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Avkastningsbedömning rörande avelssvin ett anslag av 44 800 kronor;*
- j) till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Bidrag till lokala gödslings-, sort- och ogräsförsök m. m. ett anslag av 89 000 kronor;*
- k) till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Bidrag till fast försöksverksamhet vid statsunderstödda lantbruks- och lantmannaskolor ett anslag av 22 000 kronor;*
- l) till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Kostnader för specialkurs för utbildande av maskinkon-sulenter ett reservationsanslag av 28 600 kronor;*

9) godkänna följande avlöningsstat för veterinärhögskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1948/49:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor	362 800
2. Arvoden och särskilda ersättningar, be- stämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis ..	»	28 900
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	469 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	»	94 900
Summa kronor		955 600;

10) å riksstaten för budgetåret 1948/49 under nionde huvudtiteln anvisa

- a) till Veterinärhögskolan: Avlöningar ett förslagsanslag av 955 600 kronor;
- b) till Veterinärhögskolan: Omkostnader ett förslagsanslag av 159 000 kronor;
- c) till Veterinärhögskolan: Materiel m. m. ett reservationsanslag av 72 200 kronor;
- d) till Veterinärhögskolan: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek ett reservationsanslag av 5 500 kronor;
- e) till Veterinärhögskolan: Stipendier ett anslag av 6 000 kronor;
- f) till Veterinärhögskolan: Inredning och utrustning ett reservationsanslag av 2 000 kronor;

11) godkänna följande avlöningsstat för skogshögskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1948/49:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor	137 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, be- stämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis ..	»	41 300
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie per- sonal	»	153 900
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	»	33 200
Summa kronor		365 900;

12) å riksstaten för budgetåret 1948/49 under nionde huvudtiteln anvisa

- a) till Skogshögskolan: Avlöningar ett förslagsanslag av 365 900 kronor;
- b) till Skogshögskolan: Omkostnader ett förslagsanslag av 116 400 kronor;

- c) till *Skogshögskolan: Materiel m. m. ett reservationsanslag* av 500 kronor;
- d) till *Skogshögskolan: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek ett reservationsanslag* av 8 500 kronor;
- e) till *Skogshögskolan: Stipendier* ett anslag av 15 000 kronor;
- f) till *Skogshögskolan: Inredning och utrustning ett reservationsanslag* av 1 000 kronor.

Stockholm den 11 maj 1948.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar Tjällgren, Carl Edmund Eriksson, Anderberg, Carl Sundberg, Nils Olsson, Hjalmar Nilsson, Svedberg och Osvald; samt

från andra kammaren: herrar Andersson i Tungelsta, Gustafson i Vimmerby, Ericsson i Sörsjön, Carlström, Andersson i Surahammar, Gustafson i Dädesjö, Jonsson i Järvsand och Nilsson i Göingegården.

Reservationer:

a) vid punkten 5) av herr *Osvald*, som ansett, att utskottet bort föreslå riksdagen att med bifall till motionerna I: 315 och II: 488 besluta att inrätta laboratorsbefattningar vid lantbrukshögskolans institutioner för husdjurens anatomi och fysiologi, för husdjurens avels- och raslära samt för husdjurens utfodring och skötsel;

b) vid punkten 6) av herrar *Carl Sundberg*, *Hjalmar Nilsson* och *Nilsson* i Göingegården, vilka ansett, att utskottet bort hemställa, att riksdagen måtte i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt de likalydande motionerna I: 331 och II: 491 besluta, att den nuvarande professuren i skogsteknologi vid skogshögskolan ändras till en professur i arbetslära, samt att utskottets motivering beträffande skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut (styckena 9 och 10) bort erhålla följande ändrade lydelse:

»Vad gäller skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut får utskottet med anledning av de likalydande motio-

nerna I: 331 och II: 491 anföra följande. Det synes utskottet av vikt, att det såväl för skogsarbetets rationalisering som från sociala synpunkter utomordentligt betydelsefulla ämnet arbetslära även i fortsättningen erhåller egen företrädare vid skogshögskolan. Det synes ock vara förenat med praktiska olägenheter, att samma person skall ha det maktpåliggande uppdraget att bedriva målforskning i arbetslära vid skogsforskningsinstitutet och upprätthålla den krävande undervisningsskyldigheten i ämnet vid skogshögskolan. Med beaktande av dessa synpunkter finner sig utskottet böra föreslå, att vid skogshögskolan inrättas en professur i arbetslära i stället för, såsom i propositionen föreslagits, i virkeslära. Undervisningen vid högskolan i virkeslära förutsättes härvid skola tillsvidare upprätthållas av den nuvarande lektorn på övergångsstat. Den här föreslagna anordningen tillgodoser kravet på ökat utrymme för arbetsläran inom såväl undervisning som forskning utan att medföra någon utvidgning av den i propositionen föreslagna kostnadsramen. Utskottet förutsätter, att alla möjligheter till ett fruktbärande samarbete mellan representanterna för arbetsläran vid skogshögskolan och skogsforskningsinstitutet tillvaratagas samt att ett intimt samarbete jämväl i övrigt äger rum mellan de båda institutionerna. — I vidare mån än nu sagts finner utskottet vad i motionerna I: 331 och II: 491 anförts icke böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

Utskottet ansluter sig i övrigt till vad propositionen innehåller angående organisaionen av skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut.»;

c) vid punkten 7) av herr *Osvald*, som ansett, att utskottet bort i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionen I: 314 för tillfällig arbetskraft vid lantbrukshögskolans bibliotek för budgetåret 1948/49 anvisa ett belopp av 12 000 kronor och sålunda för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök godkänna följande avlöningsstat, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1948/49:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	575 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	248 550
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	997 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	168 650

Summa kronor 1 989 500;

d) vid punkten 8) a) av herr *Osvald*, som i enlighet med sin reservation angående avlöningsstaten för lantbrukshögskolan ansett, att utskottet bort föreslå riksdagen att för budgetåret 1948/49 till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök*: *Avlöningar* anvisa ett *förslagsanslag* av 1 989 500 kronor.